

Hulpverlener in gesprek over kinderwens

• **Fryslân sluit aan bij landelijk programma Nu Niet Zwanger**

• **Anja van der Laan**

Leeuwarden | Kwetsbare vrouwen en mannen in Fryslân krijgen hulp bij het maken van een bewuste keus over hun kinderwens en anticonceptie. GGD Fryslân, alle Friese gemeenten, medische en maatschappelijke organisaties haken aan bij het landelijke programma Nu Niet Zwanger, dat als doel heeft leed bij onbedoelde zwangerschappen te voorkomen.

Het project richt zich op kwetsbare mensen die vanwege uiteenlopende problematiek en redenen op dit moment niet in staat zijn een kind veilig te laten opgroeien. „Vaak gaat het om mensen die al bekend zijn bij

hulporganisaties, bijvoorbeeld omdat ze een verslaving hebben, dakloos zijn of een verstandelijke beperking hebben”, licht projectleider Margreet van der Meijde van GGD Fryslân toe.

Medewerkers van de betrokken hulporganisaties worden de komende tijd geschoold om het gesprek over de kinderwens, seksualiteit en anticonceptie aan te gaan en zo nodig door te verwijzen. „Niet iedereen snijdt dit onderwerp aan, het is beladen. Van de doelgroep weten we dat ze het zelf vaak lastig vinden aan anticonceptie te denken of het moeilijk vinden actie te ondernemen. Ze maken vaak geen bewuste keuze voor een zwangerschap, het overkomt ze. Geeft een vrouw of stel aan op dit moment geen kinderwens te hebben, dan kun je anticonceptie bespreekbaar maken.”

Zoveel mogelijk vrouwen aan de anticonceptie krijgen is niet het doel. De keuze van de vrouw of man staat voorop

Het programma maakt deel uit van actieprogramma Kansrijke Start, van het ministerie van Volksgezondheid en Welzijn, en van de Friese preventie-aanpak voor een gezonde leef-

stijl. Gemeenten stellen voor de duur van het programma – eerst tot en met 2022 – jaarlijks 10.000 euro beschikbaar voor anticonceptiemiddelen, zo staat in het projectplan. Biedt het eigen budget of de eigen zorgverzekering geen dekking voor bijvoorbeeld een spiraaltje, dan kan aanspraak worden gedaan op dat geld. „Vaak zijn er ook schulden. Als je een laag weekbudget hebt, valt anticonceptie vaak af. Geld moet de keuze niet beïnvloeden”, zegt Van der Meijde.

In enkele andere regio's in het land loopt het programma, dat in 2014 begon als proef in Tilburg, al. Rotterdam volgde Tilburg in 2018. In beide steden koos 80 procent van de mensen uit de doelgroep ervoor een eventuele kinderwens uit te stellen en anticonceptie te gebruiken. „Uit onderzoek blijkt ook dat

cliënten ervaren dat er aandacht is voor hun vragen, dat ze zich gehoord voelen.”

Deelname is vrijwillig, benadrukt Van der Meijde. „Zoveel mogelijk vrouwen aan de anticonceptie krijgen is niet het doel. De keuze van de vrouw of man staat voorop. Het gaat erom dat zij tevreden zijn met hun keuze en dat ze zich daarin gesteund voelen.”

Het moment waarop

De aanpak kan veel leed, zoals de uithuisplaatsing van een baby omdat de ouders niet in staat zijn het te verzorgen, voorkomen, zegt Van der Meijde. „Maar het programma wil niet zeggen dat je nooit zwanger mag raken. Het gaat om het moment waarop: of je nu al wel of niet zwanger wilt worden, dat je daar een keus in kunt maken.”

Svetlana Tichanovskaja

Rutte ontvangt Wit-Russische oppositieleider

Ze stelde zich kandidaat voor het presidentschap nadat haar man werd opgepakt door het regime van Aleksandr Loekasjenko en inmiddels is ze uitgegroeid tot leider en gezicht van de Wit-Russische oppositie. Svetlana Tichanovskaja bezocht gisteren premier Mark Rutte in het torentje om te spreken over de politieke crisis in haar land en hoe EU-lidstaten aan een oplossing kunnen bijdragen. EU-buitenlandchef Josep Borrell kondigde gisteren nieuwe sancties tegen Wit-Rusland aan. Op de sanctielijst staan nu niet alleen personen, maar ook bedrijven en instellingen. Vandaag spreekt Tichanovskaja verder met buitenlandminister Stef Blok. Foto: ANP

Voorlopig streep door Elfstedentocht

• **Bestuur houdt de deur op kier voor januari en februari**

• **Van onze regioredactie**

Leeuwarden | Er kan in de huidige omstandigheden geen Elfstedentocht verreden worden. Dit heeft de Koninklijke Vereniging De Friesche Elf Steden besloten. De anderhalvemeterregel en de volle ziekenhuizen bieden geen ruimte voor een dergelijk groot evenement.

„Aan de Elfstedentocht doen 24.000 schaatsers mee en er komen een miljoen, misschien zelfs anderhalf miljoen toeschouwers op af. Dat is niet te verenigen met de wereld waarin we nu leven”, zegt voorzitter Wiebe Wieling. „We willen allemaal dat de Elfstedentocht weer een keer plaatsvindt, maar dit evenement stijgt niet boven andere zaken uit.”

In september zei de vereniging alle opties voor de tocht nog open te laten. „We hebben voor alle onderdelen gekeken naar alternatieven, maar sommige zaken moeten gewoon in stand blijven”, zegt Wieling. Het bestuur wil bijvoorbeeld niet tornen aan het aantal deelnemers. Een Elfstedentocht zonder publiek is ook geen optie.

„In september was er even hoop dat we het virus hadden verslagen, inmiddels weten we wel anders”, zegt Wieling. Omdat het tij zo kan keren, houdt het bestuur de deur voor een Elfstedentocht eind januari of februari nog op een kier. „Stel dat het aantal besmettingen is teruggelopen naar maximaal vijfhonderd per dag. Stel dat de ziekenhuizen het zouden aankunnen. De kans is natuurlijk erg klein, maar helemaal uitsluiten willen we het nog niet.”

Het besluit is genomen in overleg met Veiligheidsregio Fryslân. Voor-

zitter Sybrand Buma, burgemeester van Leeuwarden, zegt te betreuren dat de Elfstedentocht nu niet kan doorgaan. „We hebben gekeken naar wat we kunnen organiseren. Maar in alle varianten waren er onoplosbare problemen.”

Het is volgens Buma onmogelijk om het publiek en de schaatsers veilig te houden. „Alleen de start kan al niet coronaproof.” Een Elfstedentocht zonder publiek was ook geen optie. „Dat gaan we qua handhaving niet redden.” Een laatste belangrijk argument is de druk op het zorgpersoneel. „Er is bij elke tien kilometer een ziekenpost nodig. Dat kan de zorg momenteel niet aan.”

Er was geen alternatief te bedenken, meldt Buma. „Je zou bij wijze van spreken kunnen zeggen dat je de Elfstedentocht met vier schaatsers doet. Maar dan heeft het niets meer te maken met de Elfstedentocht zoals die bedoeld is.”

Bouwers open voor andere rol in Cambuurplan

• **Van Wijnen en Dijkstra Draisma bereid tot gesprek**

• **Van onze regioredactie**

Leeuwarden | Bouwbedrijf van Wijnen en bouwgroep Dijkstra Draisma staan beide open voor een rol als nieuwe projectontwikkelaar van het Cambuurstadion. Woensdag maakte Wyckerveste bekend uit het project te stappen omdat de financiën niet rond kwamen.

Een woordvoerder van Van Wijnen bevestigt dat er al gesprekken zijn met de gemeente Leeuwarden. „We zijn een rol als projectontwikkelaar serieus aan het onderzoeken. Maar we nemen de tijd om de knoop door te hakken”, zegt woordvoerder Inge Scheper. Ze verwacht dat het proces zeker twee maanden in beslag neemt. Tot woensdag was Van Wijnen de beoogde bouwer van het Cambuurstadion. Het bedrijf heeft ook ervaring met projectontwikkeling.

Dijkstra Draisma, hoofdsponsor van SC Cambuur, is eveneens al jaren bij het project betrokken. Dit bouwbedrijf was door Wyckerveste gepasseerd voor de bouw van het stadion, maar zou wel de twee supermarkten

op het terrein bouwen én de appartementen aan de Snekertrekweg die er ook komen als uitvloeisel van het project.

„Wij hebben een positieve grondhouding om alles te onderzoeken”, zegt directielid Dirk-Jan de Rouwe van Dijkstra Draisma. Hij zegt er nu niet veel meer over kwijt te kunnen, mede omdat het besluit van Wyckerveste nog maar net bekend is. De mogelijkheid om het project op te pakken samen met Van Wijnen „hebben we nog niet kunnen bespreken”, aldus De Rouwe.

Grondrechten

Het is de vraag in hoeverre beide bouwbedrijven de mogelijkheid hebben om de rol van projectontwikkelaar op zich te nemen. Ze zullen dan eerst om tafel moeten met Wyckerveste, dat de rechten heeft op de grond. „Iedereen die daar iets wil, moet met ons om tafel”, zegt Hessel Meijer van die projectontwikkelaar.

Cambuurdirecteur Ard de Graaf gaat er nog altijd van uit dat het stadion er komt. „Elke keer ontstaat er wel een nieuwe horde. Achter deze zijn we nu even blijven hangen, maar we willen het blijven realiseren.”

• Pagina's 12 en 19

Binnenruimten

Geen mondkapjesplicht in kerk, wel bij de kapper

Den Haag | Gebedshuizen zoals kerken, moskeeën, synagogen en tempels worden uitgezonderd van de mondkapjesplicht die vanaf 1 december gaat gelden in publieke binnenruimten, stations en luchthavens. Dat blijkt uit de regeling die het kabinet gisteren naar de Kamer heeft gestuurd. De plicht geldt voor iedereen vanaf dertien jaar.

Onder publieke binnenruimten vallen onder meer de publieke delen van overheidsgebouwen, winkels, theaters en horecagelegenheden. Als mensen een vaste zitplek hebben, in bijvoorbeeld een restaurant of theater, mag het mondkapje af als ie-

mand zit. Als iemand opstaat om naar buiten of naar het toilet te gaan, moet het kapje weer op. Dezelfde regels gelden voor onderwijsinstellingen in het voortgezet onderwijs, het mbo en het hoger onderwijs. Een onderwijzer die op een vaste plek voor de klas staat, hoeft ook geen kapje te dragen.

Mensen die een contactberoep uitoefenen, zoals kappers, rij-instructeurs en nagelstylisten, moeten juist wel een mondkapje gaan dragen. Hetzelfde geldt voor hun klanten. Uitzonderingen worden gemaakt als het werk met een kapje niet goed kan worden gedaan.